

Research Paper

Investigating the Role of E-Government in the Implementation of Quality Policies for Oil Exports, Ministry of Oil of the Islamic Republic of Iran and Presenting A Favorable Model (Case Study: Oil Ministry Terminals)

Younes Bahadori¹, Sanjar Salajegheh^{*2}, Yaser Salary³

1. PhD student, Department of Public Administration, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran.
2. Associate Professor, Department of Public Administration, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran
3. Associate Professor, Department of Theology, Kerman Branch, Islamic Azad University, Kerman, Iran

ARTICLE INFO

PP: 566-590

Use your device to scan and
read the article online

Keywords: *e-Government Roles, Implementation of Quality Policies, Oil Export*

Abstract

The purpose of the current research is to provide a model of the role of e-government in the implementation of the quality policies of oil exports of the Ministry of Oil of the Islamic Republic of Iran (case study: Oil Ministry Terminals). The method of this research is a combination of qualitative and quantitative methods. In the qualitative part, the statistical population of the research to test the model was 30 experts, managers and technical experts, who were interviewed using the purposeful identification sampling method and in a semi-structured manner. And in the quantitative part, the statistical population of this research was all the employees. The said company has 1500 people, 306 people were determined according to Morgan's table, and the opinions of 300 operatives in Oil Ministry Terminals were used after receiving the final questionnaire to measure the variables and stratified random sampling method was used to collect data. Also, in this research, the data was analyzed with a descriptive-correlation technique and a survey method. This research has been used in terms of purpose, developmental-applicative and data collection method, a combination of library studies, experts and three questionnaires. The validity and reliability of the questionnaires have also been confirmed. To investigate the research questions, statistical methods of one-sample t-test, confirmatory factor analysis, and structural equations were used and the information was analyzed using SPSS and EMOS software. The findings of the research, while confirming the proposed patterns of the research, showed that between the role of e-government and its components: empowerment of integrated services, transparency and accountability, participation and decision-making, development of services and reduction of the digital divide, competitiveness and global ranking, security And there is a significant relationship between customer trust, information and communication, quality and speed, knowledge and technology, improvement and promotion with the implementation of quality policies. At the end, suggestions based on the research results were presented.

Citation: Bahadori, Y., Salajegheh, S., Salary, Y. (2023). **Investigating the Role of E-Government in the Implementation of Quality Policies for Oil Exports, Ministry of Oil of the Islamic Republic of Iran and Presenting A Favorable Model (Case Study: Oil Ministry Terminals)**. *Geography (Regional Planning)*, 13(52), 566-590

DOI: 10.22034/JGEOQ.2024.383278.4006

* **Corresponding Author:** Sanjar Salajegheh, **Email:** salajeghe_187@yahoo.com

Copyright © 2024 The Authors. Published by Qeshm Institute. This is an open access article under the CC BY license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

Extended Abstract

Introduction

One of the most important opportunities to facilitate the implementation of the commercial quality policy and increase competitiveness in the world is the use of modern technology in the form of electronic government and its criteria and roles in the framework of information and communication. E-commerce, as the most important product and the result of these new technologies, can provide a suitable opportunity for countries in domestic and international exchanges. Today, with the ever-increasing progress and significant growth of modern communication tools and technologies, and the replacement of many traditional activities, the movement from traditional business to new business (e-government) has begun in the business sector. The statistics and figures of the volume of e-commerce, and its share of 20-25 percent of the total international trade and the forecast of its annual growth rate of 54 percent, are proof of this claim. In the meantime, more countries have been able to make the most of this opportunity by creating and promoting new technologies and believing in the principle of competition to be present in the markets (Hashmi, 2018). Therefore, the challenging and very important issue of the future of the country's economy and business and the close relationship of strengthening and coordinating the implementation of related policies, relying on the adaptive capacities of the desired policy, especially in the field of exporting products, requires the researcher to achieve and present a regional model. and Bumi based on the implementation of qualitative policies of oil export, in accordance with the appropriate solutions derived from field exploration. In this regard, by analyzing, designing and testing the research model, the real functions and educational indicators have been evaluated in the relevant organization. Also, this plan and the effect of this model on the implementation of the quality policies of oil exports in government organizations have been investigated by using indicators and providing a suitable model with explanation and research. In this regard, the issue of

identifying inadequacies and its model in order to obtain high productivity as well as constructive interaction with international and regional customers has been taken into consideration. It is obvious that the results of the research are based on the centrality of responsiveness and providing a solution based on the form of solving the research problem and based on the efficient methodology based on the identification of the effectiveness and importance of indicators in the research and the optimal implementation of the quality policy in the matter of oil export. Therefore, the main question of the research is, what is the structural analysis model of using the role of e-government in the implementation of the quality policies of oil exports and petroleum products of the Islamic Republic of Iran at the terminals of the Ministry of Oil?

Methodology

This research is applied in terms of purpose, and in terms of data collection, the current research is descriptive-survey type, because based on the collection and analysis of secondary information from the subject literature, variables and indicators were identified, and then the primary information was obtained through a questionnaire and The opinions of the members of the target sample community have been collected and the final result is extracted. Therefore, the result of this process is to provide a model and factorial and structural analysis to investigate the influence of e-government in the implementation of the quality policy of oil exports at the terminals of the Ministry of Petroleum. The statistical population of this research includes all the managers, experts and employees of the terminals of the Ministry of Oil in 2019, according to Morgan's table, 306 people were collected as a sample population in a simple random way by distributing the necessary information questionnaire. In this regard, initially through exploratory interviews and also through the study of books, articles and research, a number of indicators were taken in this field to set up a collection questionnaire, and 15 components and 120 indicators to examine the presentation of the structural model of the roles of e-government on the implementation of the quality policy. Oil export has been

investigated and the effect of their use on the qualitative export of oil has been used. In order to measure the validity of the content of the questionnaire, face validity and content validity ratio (CVR) were used, and the reliability of the questionnaire through internal consistency and using Cronbach's alpha coefficient for 120 questions of this questionnaire was found to be 85%, which indicates its acceptability. The reliability of the questionnaire.

Results and Conclusion

In the investigation and structural and factor analysis resulting from the application and measurement of standard coefficients, model fit indices, variables of e-government roles and the implementation of quality policies based on the existence of a significant relationship between the empowerment of integrated services as an effective role and the implementation of quality policies Oil export was determined. Also, a significant relationship between transparency and effective accountability was determined as an effective role with the implementation of the oil export quality policy. Electronic participation and decision-making is one of the other effective roles, which in the analysis of the results led to a significant relationship with the implementation of the oil export quality policy. The variable of developing services and reducing the digital divide was also identified in the research results as having a significant relationship with the effective implementation of the oil export quality policy. The variable of competitiveness and global ranking in the analysis was confirmed to have a significant relationship with the effective desirability in the implementation of the quality policy and the fit of the model. Other variables of the research include customer security and trust, information and communication, quality and speed, knowledge and technology, and improvement and improvement in the adaptability of correlation and the confirmatory factor of the standard coefficients of the model have been confirmed by the test. In the review and analysis of the research analytical model as well as the review of the structural model, the overall process of measuring goals based on the model of the role of e-government and

the validity of the model in the terminals of the Ministry of Oil, the variables determined in terms of the adaptability of the Delphi model by experts and as the roles of e-government, the analysis of standard coefficient values have a significant relationship. The variable of empowering integrated services has an effective role in determining the role of e-government and maintaining the quality chain of the export of petroleum products in an efficient manner by applying quantitative scales and indicators. Also, the role of transparency and effective accountability has been used effectively to reflect on international customers. The role of participation and electronic decision-making is one of the essentials of electronic business exchange, which has been confirmed in the research results. Development of services and reduction of the digital divide, competitiveness and global ranking, security and customer trust, information and communication, quality and speed, knowledge and technology, improvement and promotion are other components of the roles of e-government that implement the quality policy in a concrete way. Close to the degree of desirability and by strengthening the qualitative and inherent element of necessity and obligation to supply and process these roles in the exchange of services and oil exports with international and local customers in the region for real and legal collections, organizations and economic parties and business And it does decisive work. The implementation of the qualitative policy as a dominant and a set of indicators based on the dependent variable has an analytical correlation with a positive scale, and this means proving the impact of the components and the effective explanation and recognition of the elements in objective tests and in the field environment, the implementation of the policy based on The specific weight components of oil are hydrogen sulfide, salt with oil, water and sediments, sulfur with oil. A combination of effective elements in the implementation of the quality policy, which after practical investigations and effective measurement, its positive effects for issuing a quality product have been determined and tested in the model. According to the obtained coefficients of the model, the amount of good

calculations has been tested and confirmed. This means that the need to emphasize the listed components in the oil export at the terminals of the Ministry of Oil is considered a requirement of the field role in the

implementation of the quality policy of oil export. Undoubtedly, relying on these criteria and updating the model can make the level of economic desirability of oil export and regional and global trade satisfactory.

References

1. [accessed: 1 November 2015]. - Development. 24 June 2015, New York, Department of Economic and Social Affairs, available: <http://workspace.unpan.org/sites/Internet/Documents/UNPAN94915.pdf>. [accessed: 1 November 2015].
2. 18. Iranzadeh, Suleiman, Davoudi, Kamel. (2012). Investigating the relationship between the establishment of electronic government and the health of the country's administrative system. *Beyond management*. sixth year Number 22. Fall 2013. pp. 55-74. [In Persian]
3. Abarshi, Ahmed, Hosseini, Seyyed Yaqoub. (2011). Modeling structural equations. [In Persian]
4. Abramson, M.A. and morin, T, L. E-government (2003) Rowman & Littlefield publishers inc, USA.
5. Ackoff, R.I. (1970) corporate planning n.y: john wiley.
6. Ahmadi, Saman. (2015). World of Technology website, online article at <https://www.khabaronline.ir> [In Persian]
7. Ahmadi, Seyyed Ali Akbar., Asgari Deh Abadi, Hamid Reza. (2014). Examining the relationship between service quality, satisfaction, trust and loyalty among customers. [In Persian]
8. Alan B., Mark T., Jerry F. (2014). Digitizing Government: Understanding and implementing new digital business models, [online], available: <http://www.palgrave.com/us/book/9781137443625> [last accessed on 22 January, 2016].
9. Alison, G.T. (1971) Essence of decision. Explaining the Cuban missile crisis boston little, brown and company.
10. Allan & Marsh (2010). "Towards a framework for Establishing policy success", Wiley publisher.
11. Allan & Marsh (2010). "Towards a framework for Establishing policy success", Wiley publisher.
12. Almore, Richard F. (1982) backward mapping. Implementation research and policy decisions. pp. 18-35.
13. Alsavafi & Alsidher M.A. (2003) E-government program the experience of Qatar intenanet. available from <http://unpan1.un>
14. Alwani, Seyyed Mehdi, Shlaviri, Mithaq. (2016). Implementation of public policy, first edition, Tehran, Publications of the Public Management Training Center. [In Persian]
15. Alwani, Seyyed Mehdi. (2011). Decision making and determination of government policy, 17th edition, Tehran, Samit Publications. [In Persian]
16. Al-Zahrani, Juman (2019) The Impact of E-Commerce on Business Strategy in Small and Medium Enterprises in Saudi Arabia
17. Amir Moini, Mehran. (2008) "Energy Policy Making in Iran", Economics Research Group, Volume 1, Number 99. [In Persian]
18. An analysis of the state of electronic government development in the world and Iran from the perspective of the United Nations electronic government development index. Tehran: Scientific Works Publishing Center of Tarbiat Modares University (2015). [In Persian]
19. Anderson. J.E. 1975. public policymaking. new York: praeger.
20. Asadi Fard, Roya, Fani, Ali Asghar, Azar, Adel, Alwani, Seyed Mehdi (2015). Analysis model of public policy in Iran. [In Persian]
21. Ashtarian, Kyomarth. (2014). Pathology of electronic government (undemocratic evolution in public policy making), Faculty of Law and Political Science Quarterly, Payir 2014, Vol. 69, pp. 56-57. [In Persian]
22. Ashtrian, Kyomarth. (2014). Pathology of electronic government: undemocratic evolution in public policy making. Journal of Faculty of Law and Political Sciences, No. 89. [In Persian]
23. Azar, Adel, and Momeni, Mansour. (2008). Statistics and its application for management, Tehran: Samit Publications. [In Persian]
24. Azar, Adel; Danaei Fard, Hassan, Gholam Rezaei, Dawood and Seyyed Khodadad Hosseini, Hamid. (2012). "Analysis of the

- quality challenge of higher education in the fifth development plan". Culture Strategy, No. 21, pp. 49-26. [In Persian]
25. B.W. Hogwood, L.A. Gunn (1984). «Policy analysis for the real world». New York: Oxford University Press.
 26. Bach, J., Stark, D. and United Nations Research Institute for Social Development (2003). Technology and Transformation: facilitating knowledge networks in Eastern Europe. United Nations Research (2012). Big Data for Development: Challenges & Opportunities. Available: <http://www.unglobalpulse.org/sites/default/files/BigDataforDevelopment-GlobalPulseMay2012.pdf>. [accessed: 1 November 2015].
 27. Bagheri Asl, Reza and Faqihi, Mehdi. (2010). Evaluation of electronic government", Bureau of Communications and New Technologies Studies, Serial No. 10283. [In Persian]
 28. Baidi Mofardania, Ali, Manourian, Abbas, Rahbar, Farhad, Pourezat, Ali Asghar. (2014). Designing a new policy model for monitoring cross-border trade using foundational data theory. [In Persian]
 29. Bandarian, Reza. (2015). Rehiyaf Quarterly. Volume 26. Number 61. Spring 2015. [In Persian]
 30. Barrett, S.M and fudge. C.(1981) examining the policy action relationship in S.M. Barrett and c. fudge (eds). Policy and action essays on the implementation of public policy. London. Methuen. Pp. 3-34.
 31. Basri, Hamid, Naseri Rad, Mohsen. (2011). Cultural and social impact of the establishment of electronic government and its challenges. C6. [In Persian]
 32. Bazargan, Abbas., Sarmad, Zohra, and Hijazi, Elaha. (1378). Research methods in behavioral sciences. Second edition. Tehran: Age Publications. [In Persian]
 33. Bennett D. and Harvey A. (2009). 'Publishing Open Government Data', W3C, [online], 8 September 2009, available: <http://www.w3.org/TR/gov-data/>. [accessed: 1 November 2015].
 34. Bilbao-Osorio, B. et al. (2014). 'The Global Information Technology Report 2014 Rewards and Risks of Big Data', Geneva: World Economic Forum.
 35. Bovens, M.A.P. and t hart p.(1996) understanding policy fiascoes. New Brunswick nj. Transaction publishers.
 36. Bozurnejad, Abdolreza, Sharifzadeh, Fatah (2015). Studying and investigating the effect of the implementation of the country's higher education policies with regard to the evaluation of the third, fourth and fifth development programs of the Islamic Republic of Iran on the performance of the Ministry of Science, Research and Technology. [In Persian]
 37. Brock, k.l(2004) a comprehensive Canadian policy toward the third sector defacto or default 33rd arnova annual meeting los angeles. Ca.
 38. Buchhol,Rogene. A. (1985) Essentials of public policy for management,N.J:prentice-hil. Inc.
 39. Buckley, J, (2003). "E-service quality and the public sector", Managing Service Quality, 13(6): 453-462.
 40. Buckley, J, (2003). "E-service quality and the public sector", Managing Service Quality, 13(6): 453-462.
 41. Bui.T.X.Sankaran S.and Sebastian I.M.(2003). A framework for measuring national e-readiness. International journal electronic business.
 42. Burgelman, J.C., Van Bavel R, and Centeno C, (2005). "A Prospective View of eGovernment in the European Union", The Electronic Journal of e-Government, 3(2): 59-66, available online at www.ejeg.com.
 43. Burgelman, J.C., Van Bavel R, and Centeno C, (2005). "A Prospective View of E.government in the European Union", The Electronic Journal of e-Government, 3(2): 59-66, available online at www.ejeg.com.
 44. Burgelman, J.C., Van Bavel R, and Centeno C, (2005). "A Prospective View of eGovernment in the European Union", The Electronic Journal of e-Government, 3(2): 59-66, available online at www.ejeg.com.
 45. Chang Ai-Mei and Kannan P.K.(2003)preparing for wireless and mbile technologies in government in: Abramson M.A.and Mobile morin T.L.E government.
 46. Chang, Chiu; Li, Yi-Chang; Hung, Won-Fu & Hwang, Hisn-Ginn, (2005). "An empirical study on the impact of quality antecedents on tax payer's acceptance of internet tax-filing systems", Managing Service Quality, 22(25): 389-410.

47. Changsu Kim , Wang Tao , Namchul Shin , Ki-Soo Kim (2009) "An empirical study of customers' perceptions of security and trust in epayment systems",*Electronic Commerce Research and Applications*.
48. Cheong, J. O. (2010). An empirical analysis of the relationships between politics, conflicts and performance in government organizations, PhD dissertation, The State University of New Jersey
49. Clark, Helen (2012). 'The Importance of Governance for Sustainable Development', Remarks on the Occasion of the Singapore Lecture Series, United Nations Development Programme, 13 March 2012, Singapore, [online], available: <http://www.undp.org/content/undp/en/home/presscenter/speeches/2012/03/13/the-importance-of-governance-for-sustainabledevelopment.html>. [accessed: 1 November 2015].
50. Eftekhari, Abdulreza. (2012). Space planning and research quarterly. Evaluating the implementation of electronic government in rural Iran. Volume 16. P. 1-17. [In Persian]
51. Eftekhari, Roknuddin et al. (2019). *Geopolitics Magazine*, Developing a dynamic policy strategy in international interactions for the economic development of J.A. Iran. Number 58. [In Persian]
52. Imami Mibodi, Razia (2014). "Policy evaluation: Conceptual disarray". *Public Policy Quarterly*, first year, number 3, pp. 18-31. [In Persian]
53. Imani. (1390). Internet article, examining the theoretical foundations related to participation in decision-making. [In Persian]
54. Jafari, Seyyed Mohammad Baqir, Sadat Habibi, Pegah, Mohammadi Darobash, Zahra (2017). Investigating the impact of social business characteristics on trust and willingness to participate in it. [In Persian]
55. Kazemi brothers, Bahram. (2015). Khabaronline website, internet article at: <https://www.khabaronline.ir> [In Persian]
56. Poti, Nasibeh. (2016). A comprehensive review of e-government readiness assessment models and presentation of e-government readiness assessment methodology at the provincial analysis level. [In Persian]
57. Pourahmadi, Moin., Mukhtarianpour, Hasanqolipour, Yasuri. (2017). Pathology of the implementation of privatization policies in Iran. [In Persian]
58. Razalpour, Hossein. (2018). The importance and place of expansion of commercial cooperation in the executive policies of the fifth development plan, management and development process. [In Persian]
59. Sanai, M., and Abdul Hosseinzadeh, M. (2014). "Explaining the concept and application of transparency in the field of governance and administration of government affairs," Iran's first public management conference. [In Persian]
60. Tarabi, Mohsen., Seydanqvi, Mir Ali, Ghorbanizadeh, Vajelah. (2015), Identification of factors affecting e-government policies based on the theoretical foundations of the Civil Service Management Law, *Management Researches in Iran*, Summer 2015. Volume 20, pp. 49-74. [In Persian]
61. Thaqfi, Fatemeh, Eli Ahmadi, Ali Reza, Ghazi Nouri, Seyed Sepehr, and Hour Ali, Mansoura. (2013). Designing and implementing a retrospective reference model to identify the key success factors (CSF) of e-government services in Iran. [In Persian]
62. Torabi, Mohsen., Mir Ali, Seyyed Taqvi, Ghorbanzadeh, Vajelah. (2015). Identifying factors affecting e-government tensions based on the theoretical foundations of the Civil Service Management Law, *Management Researches in Iran*, Summer 2015, Volume 20, pp. 74-49. [In Persian]

انجمن ژئوپلیتیک ایران

فصلنامه جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)

دوره ۱۳، شماره ۵۲، پاییز ۱۴۰۲

شاپا چاپی: ۶۴۶۲-۲۲۲۸ شاپا الکترونیکی: ۲۱۱۲-۲۷۸۳

Journal Homepage: <https://www.jgeoqeshm.ir/>

مقاله پژوهشی

ارائه مدل و تحلیل ساختاری نقش دولت الکترونیک در اجرای خط مشی های کیفی صادرات نفت در وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران

یونس بهادری - دانشجوی دکتری، گروه مدیریت دولتی، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران.

سنجر سلاجقه* - دانشیار، گروه مدیریت دولتی، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

یاسر سالاری - دانشیار، گروه الهیات، واحد کرمان، دانشگاه آزاد اسلامی، کرمان، ایران

اطلاعات مقاله	چکیده
<p>شماره صفحات: ۵۶۶-۵۹۰</p> <p>از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید</p> <p>واژه‌های کلیدی: نقش‌های دولت الکترونیک، اجرای خط مشی کیفی، صادرات نفت</p>	<p>هدف از پژوهش حاضر ارائه مدل و تحلیل ساختاری نقش دولت الکترونیک در اجرای خط مشی های کیفی صادرات نفت وزارت نفت جمهوری اسلامی (مورد مطالعه: پایانه های وزارت نفت (می باشد. این تحقیق در زمینه مدیریت دولتی و خط مشی گذاری دولتی تهیه شده است. روش این تحقیق، توصیفی همبستگی از نوع پیمایشی که بدلیل توالی آن از روش کیفی و کمی (امیخته) استفاده شده است. در بخش کیفی، جامعه آماری پژوهش جهت آزمون الگو ۳۰ نفر از خبرگان، شامل اساتید دانشگاه‌های کشور، مدیران و کارشناسان فنی وزارت نفت بودند که با استفاده از روش نمونه گیری هدفمند شناسائی و به صورت نیمه ساختار یافته با آنها مصاحبه شد. در بخش کمی، جامعه آماری این تحقیق کلیه کارکنان پایانه های وزارت نفت به تعداد ۱۵۰۰ نفر بوده که طبق جدول مورگان ۳۰۶ نفر تعیین و از نظرات ۳۰۰ نفر از کارکنان عملیاتی در پایانه های وزارت نفت پس از دریافت پرسشنامه نهائی جهت سنجش متغیرها به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای برای جمع اوری داده‌ها استفاده شده است. هدف این پژوهش، توسعه ای کاربردی و روش گردآوری داده‌ها ترکیبی از مطالعات کتابخانه ای، میدانی، خبرگان و ابزار گردآوری اطلاعات پرسشنامه است که در این تحقیق از سه پرسشنامه استفاده شده است. روایی و پایداری پرسشنامه‌ها نیز طبق شاخص‌ها و محاسبات آماری تأیید گردیده است. برای بررسی سؤال های پژوهش از روش های آماری آزمون تی تک نمونه ای، تحلیل عاملی تأییدی و معادلات ساختاری استفاده و با بکارگیری از نرم افزار های اس پی اس اس و اموس اطلاعات مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است. یافته های پژوهش نشان داد که بین نقش دولت الکترونیک و مولفه های آن : توانمند سازی خدمات یکپارچه، شفافیت و پاسخگویی، مشارکت و تصمیم گیری، توسعه سرویسها و کاهش شکاف دیجیتالی، رقابت پذیری و رتبه بندی جهانی، امنیت و اعتماد مشتری، اطلاعات و ارتباطات، کیفیت و سرعت، دانش و تکنولوژی، بهبود و ارتقا با اجرای خط مشی های کیفی رابطه معنی دار وجود دارد.</p>

استناد: بهادری، یونس؛ سلاجقه، سنجر؛ سالاری، یاسر (۱۴۰۲). ارائه مدل و تحلیل ساختاری نقش دولت الکترونیک در اجرای

خط‌مشی‌های کیفی صادرات نفت در وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه جغرافیا (برنامه‌ریزی منطقه‌ای)، ۱۳(۵۲). صص:

۵۶۶-۵۹۰

DOI: 10.22034/jgeoq.2024.289313.3120

مقدمه

یکی از مهمترین فرصتهای به وجود آمده برای تسهیل اجرای خط مشی کیفی تجاری و افزایش رقابتمندی در سطح جهان، استفاده از فناوری نوین در قالب دولت الکترونیک و معیارهای و نقشهای آن در چهارچوب اطلاعات و ارتباطات است. تجارت الکترونیکی به عنوان مهمترین محصول و زاینده این فناوریهای نوین میتواند فرصت مناسبی را برای کشورها در مبادلات داخلی و بین المللی فراهم نماید. امروزه با پیشرفت روزافزون و رشد چشمگیر ابزارها و تکنولوژیهای ارتباطی مدرن، و جایگزینی بسیاری از فعالیتهای سنتی، در بخش تجارت نیز حرکت از سوی تجارت سنتی به سوی تجارت نوین (دولت الکترونیک) آغاز شده است. آمار و ارقام حجم تجارت الکترونیکی، و سهم ۲۵-۲۰ درصدی آن از کل تجارت بین المللی و پیش بینی نرخ رشد سالیانه آن در حدود ۵۴ درصد، شاهدهی بر اثبات این ادعا است. در این میان، کشورهایی بیشتر توانسته اند از این فرصت به وجود آمده بیشترین بهره را ببرند که به وجود آورنده و ترویج دهنده فناوریهای نوین و معتقد به اصل رقابتمندی برای حضور در بازارها بوده اند (هاشمی، ۱۳۸۸).

بیان مسئله تحقیق

اصلاح نمودن و ایجاد درک درست در رابطه با تعیین شاخصه های مناسب فرایند مطلوب اجرای خط مشی کیفی در امر صادرات نفت و استفاده از حداقل پایه های علمی و استاندارد مناسب در کشور جهت رفع این مشکلات و تقویت سرعت سرمایه های اقتصادی در امر صادرات نفت بسیار حائز اهمیت میباشد. این پنداشت، سوالات و دغدغه هائی را بدنبال دارد که محقق بدنبال ارائه راه حل مسئله با تکیه بر محوریت فرایند اجرای خط مشی و تحصیل مدل مناسب با استفاده از تبیین شاخص های بومی، گردش موثر و همبستگی بین عوامل مناسب در امر اجرای خط مشی مطلوب صادرات نفت میباشد.

اهمیت این سوال که چرا رویکرد و ایجاد ظرفیتهای لازم مبتنی بر تحلیل و تبیین شاخصها و مدلهای بومی مبتنی بر شناخت و آگاهی کارشناسان و متخصصین راهبری فرایند نفت در منطقه به منظور اجرای خط مشی های کیفی در حوزه صادرات نفت با تاکید به اجتناب ناپذیر بودن آن مغفول مانده، خود میتواند به اشکار نمودن راه حل مناسب در مجموعه پیچیده تقابل با رقبای منطقه ای کمک شایانی نماید. در شرایطی که دولتها با افزایش بودجه عمومی خود و ارائه تکنیکها و تکنولوژی های جدید به ظرفیتهای انتقال این قابلیتها مبادرت به بازشناسائی پارامترهای کلیدی حل مسئله مینمایند، عقب ماندن از این گوی، اجرای اثربخش خط مشی های مستقیم و غیر مستقیم در انجام این مأموریت را دچار ضعف اساسی و دستاوردهای اجرای خط مشی و بویژه سطح تولید ناخالص ملی حاکمیتی را تقلیل، و ابزارهای رشد را به زمانی نامعلوم و چه بسا عقب افتادگی در توسعه بدنبال این سیاستگذاری بحرانهای صنعتی را دراز مدت نماید.

بنابراین مسئله چالشی و بسیار مهم آینده اقتصاد و کسب و کار کشور و رابطه تنگاتنگ ایجاد تقویت و هماهنگی اجرای خط مشی های مرتبط، تکیه به ظرفیتهای تطبیقی خط مشی مطلوب، بویژه در حوزه صادرات محصولات، محقق را ملزم به دستیابی ارائه مدلی منطقه ای و بومی مبتنی بر اجرای خط مشی های کیفی صادرات نفت، منطبق با راه حل های مناسب برگرفته از کنکاش میدانی نموده است. در این رابطه با تحلیل، طراحی و آزمون مدل تحقیق، کارکردهای حقیقی و شاخصه های تحصیلی در سازمان ذیربط مورد ارزیابی قرار گرفته شده است. همچنین این طرح و نحوه تاثیر این مدل بر اجرای خط مشی های کیفی صادرات نفت در سازمانهای دولتی با بکارگیری از شاخصها و ارائه الگو مناسب با تبیین و تحقیق مورد کنکاش قرار گرفته شده است. در این رابطه مسئله شناسائی نارسائیها و مدل آن در جهت کسب بهره وری بالا و نیز تعامل سازنده در ارتباط با مشتریان بین المللی و منطقه ای مورد توجه قرار گرفته شده است. بدیهی است نتایج تحقیق بر محوریت پاسخگوئی و ارائه راه حل مبتنی بر شاکله حل مسئله تحقیق و بر اساس روش شناسی کارآمد مبتنی بر شناسائی اثرگذاری و اهمیت شاخصها در تحقیق و اجرای مطلوب خط مشی کیفی در امر صادرات نفت در نظر گرفته شده است.

لذا سوال اصلی تحقیق این میباشد که، مدل تحلیل ساختاری بکارگیری نقش دولت الکترونیک در اجرای خط مشی های کیفی صادرات نفت و زات نفت جمهوری اسلامی در پایانه های وزارت نفت کدام است؟

ادبیات تحقیق

اصطلاح دولت الکترونیک و همچنین مترادف‌های آن نظیر دولت دیجیتالی^۱، دولت برخط^۲، دولت شبکه‌ای^۳ و دولت مجازی^۴، در اواخر دهه ۱۹۹۰ پدیدار شدند. اما تاریخچه استفاده از فناوری‌های اطلاعات و ارتباطات (فاوا) در سازمان‌های دولتی را می‌توان تا اوایل تاریخ پیدایش رایانه دنبال کرد. اصطلاح «فناوری اطلاعات» در دولت، به دهه ۱۹۷۰ بر می‌گردد. این ادبیات به استفاده از فناوری اطلاعات در دولت توجه دارد، در حالی که ادبیات اخیر ناظر بر دولت الکترونیکی، غالباً به استفاده برون سازمانی توجه دارد، مانند خدماتی که به شهروندان ارائه می‌شود به تازگی با جدی شدن این بحث در عصر اینترنت، آثاری از نویسندگان بزرگ به چشم می‌خورد که از جمله می‌توان به زمام‌داری در عصر اطلاعات^۵، متعلق به بلامی^۶ و تیلور^۷؛ و مردم سالاری رایا سپهری^۸ اثر تساگروسیانوا^۹ اشاره کرد. اولین اثری که اصطلاح «دولت الکترونیکی» را به کار برد، «دولت الکترونیکی طراحی، کاربردها و مدیریت»^{۱۰} و جدیدترین نوشته مشابه آن «اجرا و مدیریت دولت الکترونیکی»^{۱۱} است. تفاوت بین این دو سند، تجربه بنیادینی است که داستان گویایی از تکامل سریع این حوزه طی چند سال است. در اوایل سال ۲۰۰۰ موارد نادری از این آثار به چشم می‌خورد، اما اکنون تعداد آن‌ها افزایش یافته است. با این حال، همانطور که گرانلوند^{۱۲} (۲۰۰۴) و (۲۰۰۵) نشان می‌دهد، پژوهش‌ها بیشتر به داستان‌سرایی و نقل «آموزه‌های اکتسابی» و کمتر به آزمون نظریه‌ها و توسعه نظری آن‌ها می‌پردازند. (معمارزاده و دیگران، ۱۳۹۱).

دولت الکترونیکی به عنوان یک حوزه کاربردی، اساساً با فراخواندن کاربران به رویارویی با چالش‌های جدید رسانه اینترنت^{۱۳}، از آن‌ها می‌خواهد با تکیه بر ابتکارهای خود و به کارگیری سیستم‌های جدید به رفع آن‌ها بپردازند. چنانچه بخواهیم نقطه‌ای را برای آغاز فعالیت‌های این حوزه تعیین کنیم، برنامه «نقد و بررسی عملکرد ملی ایالات متحده»^{۱۴} خواهد بود که در سال ۱۹۹۳ آغاز شد و تاکید زیادی بر نقش دولت الکترونیکی در خدمات دولت فدرال داشت. سپس با هدایت معاون رئیس‌جمهور، آقای آل‌گور^{۱۵} که با تمرکز قوی دولت کلینتون بر اقتصاد رشد یافته پیوند خورده بود، حائز جلوه رفیعی شد و کاملاً بر فناوری اینترنتی جدید با اثرگذاری دو جانبه بر سیاست‌گذاری و فناوری برای ارتقای یکدیگر استوار گشت. (معمارزاده و دیگران، ۱۳۹۱).

دولت الکترونیک و مراحل استقرار از دیدگاه اندیشمندان و پژوهشگران

در بررسی مدل‌های توسعه دولت الکترونیک ارزیابی‌های انجام شده نهایتاً بر مبنای ویژگی‌های مشترک منجر به ارائه الگوی مراحل توسعه دولت الکترونیک از دیدگاه‌های مختلف گردیده است که در جدول (۱) بطور خلاصه جمع بندی شده است. (حاجی ابراهیم زرگر، حامد، ۱۳۹۷، ص ۱۷).

- 1 . Digital Government
- 2 . Online Government
- 3 . Wired Government
- 4 . Virtual Government
- 5 . Governing in the information age
- 6 . Bellamy
- 7 . Taylor
- 8 . Cyber Democracy
- 9 . Tsagarousianou
- 10 . Electronic Government: Design, Applications and Management
- 11 . Implementation and Managing E-government
- 12 . Ake Gronlund
- 13 . Internet Mddium
- 14 . U.S. National Performance Review
- 15 El gor

جدول ۱. مقایسه مدل های توسعه دولت الکترونیک و مراحل آن

نام مدل	مرحله ۱	مرحله ۲	مرحله ۳	مرحله ۴	مرحله ۵	مرحله ۶
گارتتر (۲۰۰۰)	اطلاعات ظهور	تعامل فرایند فراگیری و جذب	تراکنس کامل	تبدیل انسجام و تغییر سازمانی		
بانک جهانی	حرکت به سوی برخط شدن	ادغام کانال ها	ادغام فرایند	ادغام خدمت		
لاین لی (۲۰۰۱)	فرست برداری	تراکنس	ادغام عمودی	ادغام افقی		
کلاه جمعیتی ارنست و یانگ (۲۰۰۶)	ظهور برخط	ادغام یک طرفه	ادغام دو طرفه	پردازش		
سازمان ملل (۲۰۰۲)	ظهور	ارتقا	تعامل	تراکنش	ادغام	
دل اوئی (سیلکوک)	انتشار و توزیع اطلاعات	تراکنس های دو طرفه اداری	درگاه های چند منظوره	خصوصی سازی درگاه مرکزی	حوشه سازی خدمات عمومی	یکپارچگی کامل و انتقال موسسه
قاسم زاده - صفری	ایجاد درگاه دولتی	حضور	تبادل	تعامل	تبدیل	
سین چون من	اطلاع رسانی	ارتباطات	تراکنش	انتقال		
ای بی ام (هند)	زیربنای الکترونیکی	خدمات الکترونیکی	کسب و کار الکترونیکی	همکاری الکترونیکی		
نتجایوا	راه اندازی وبگاه های برخط	اتصال متقابل شهروندان	مشارکت شهروندان	تراکنش های برخط	درگاه دولتی واحد و فراگیر	

دولت الکترونیک

در مراجع، تعاریف متعددی از دولت الکترونیک ارائه شده است که هر یک از آن‌ها برخی از وجوه دولت الکترونیک را آشکار می‌سازند. برخی دولت الکترونیک را ارائه خدمات دولتی با بهره‌گیری از فناوری اطلاعات در ۲۴ ساعت شبانه روز و ۷ روز هفته تعریف کرده‌اند. اصطلاح دولت الکترونیکی، به معنای کاربرد شبکه اینترنت یا اینترنت در سازمان‌های دولتی برای ارائه خدمات و اطلاعات به مردم، شرکت‌ها و دیگر سازمان‌های دولتی و خصوصی است. (معمارزاده و دیگران، ۱۳۹۱).

ساختار و روابط در دولت الکترونیک

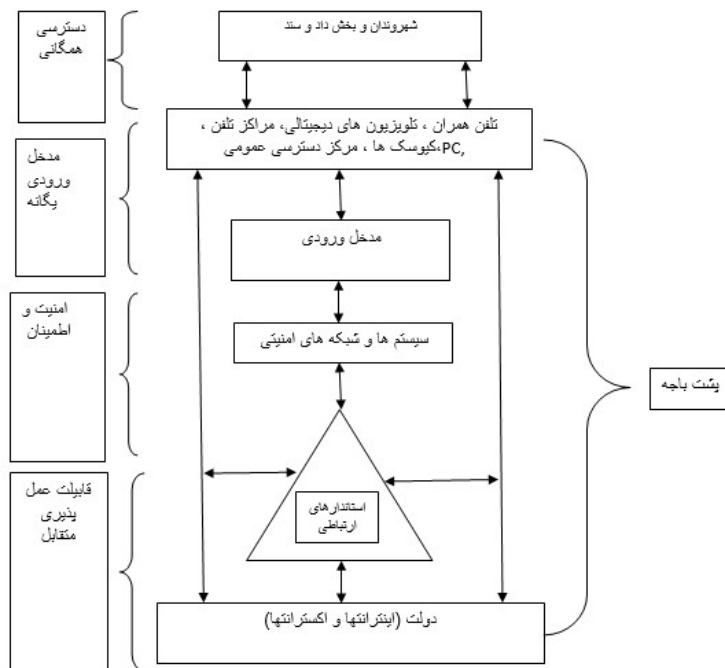
خدمات الکترونیکی، تمرکز روی نیازهای شهروندان و بنگاه‌های اقتصادی است و هدف آن ایجاد تعامل بین آن‌ها و نهادهای دولتی و کارکنان دولت، در شرایط آسان، دوستانه، شفاف، کم هزینه و اثربخش می‌باشد. این بدان معنی است که افراد قادر به تقاضا و تامین خدمات موردنظر خود از دولت بصورت الکترونیکی بوده و از طریق اینترنت یا سایر مسیرهای مکانیزه بتوانند به خواسته خود دست یابند. این یک راهکار تامین نیازهای روزافزون شهروندان در خدمات می‌باشد که با بهره‌گیری از امکانات پیشرفته داخلی و خارجی ICT تعامل و یکپارچگی انواع سیستم‌های متداول جاری را فراهم می‌سازد. این امر لزوماً تغییری در سیستم‌ها و روش‌ها را مطرح می‌سازد تا ایجاد دسترسی به اطلاعات و خدمات به ساده‌ترین شکل فراهم گردد و در نتیجه تنها متکی به کامپیوتر نباشد.

طبق گفته موون (۲۰۰۳)، دولت الکترونیک دارای ۴ عامل داخلی و خارجی می‌باشد:

- ۱- ایجاد امنیت در اینترنت و یک پایگاه داده مرکزی برای افزایش تعاملات میان سازمان‌های دولتی؛
- ۲- توسعه خدمات مبتنی بر وب؛
- ۳- پیاده سازی تجارب الکترونیکی برای بسیاری از معاملات و فعالیت‌های کارآمد؛
- ۴- اتخاذ دموکراسی دیجیتال برای شفافیت و پاسخگویی بیشتر دولت.

از این تعاریف می‌توان چنین نتیجه گرفت که ساختار دولت الکترونیک طبق شکل شماره (۱) سیستمی است که به معنای واقعی کلمه هر موسسه را در محدوده اختیاراتش پوشش می‌دهد (یعنی، شهروندان، شرکت‌های تجاری و نهادهای دولتی). در برخی موارد، حیطه آن می‌تواند از حدود اختیارات قانونی فراتر رود، به طور مثال، خدمات خارجی برای مردم و شرکت‌های

تجاری مانند گردشگری و خدمات سرمایه‌گذاری خارجی فراهم آورد. به علاوه، ممکن است بعضی اوقات در کشورهای بزرگی مانند استرالیا و آمریکا، سطوح مختلفی از دولت الکترونیک وجود داشته باشد که می‌توان با تطبیق و بومی سازی آن را به خدمت گرفت و سطوح فیزیکی گوناگونی از دولت را مورد شبیه سازی قرار داد. نتیجه اینکه اگر دولت الکترونیک به درستی طراحی شود و توسعه یابد باید همه افراد منتفع شده و امکان صرفه جویی در وقت، هزینه و کار برای آن‌ها فراهم گردد. موون^۱ (۲۰۰۳)،

شکل ۱. ساختار کلی دولت الکترونیک

اجرای خط مشی کیفی

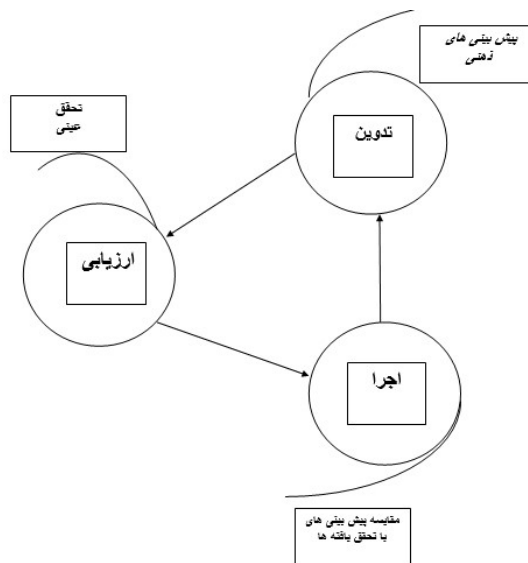
اجراء جزئی جدایی ناپذیر از خط مشی عمومی

اجرا مرحله مهمی از سه مرحله تدوین، اجرا و ارزیابی خط‌مشی‌های عمومی است که در آن، هدف سیاست‌گذاران نمود و ظهور پیدا می‌کند. از این رو، واجد اهمیت بسیار است. مرحله تدوین حاصل پیش‌بینی‌ها و برآوردهای سیاست‌گذاران نسبت به آینده است و از جنس ذهنیات است، در حالی که اجرا، تحقق عینی و واقعی آن پیش‌بینی‌ها است. اهمیت اجرا به خاطر آن است که آزمونی برای صحت و دقت مرحله تدوین و شکل‌گیری خط‌مشی عمومی است. شاید بتوان به جرأت ادعا کرد، مشکلات و مسائلی که در اجرا پدید می‌آید، نشانه‌هایی از پیش‌بینی‌های نادرست در مرحله تدوین است و در صورتی که سیاست‌گذاران پیش‌بینی‌های دقیقی انجام داده باشند، نباید در مرحله اجرا مشکلی پیش بیاید. شکل شماره (۴) رابطه اجرا با دو مرحله دیگر فرآیند خط‌مشی‌گذاری عمومی را نشان می‌دهد.

۱- با توجه به ارتباط اجرا با تدوین، در این فصل، مبحث اجرا در بستر سیاست‌گذاری مورد بررسی قرار می‌گیرد و دیدگاه‌های مختلف در مورد آن مطرح می‌شود.

۲- طبق تعریف فرهنگ‌های معتبر، اجرا^۲ عبارت از: انجام دادن و به انجام رسانیدن^۳، برآوردن نیاز^۴، عمل آوردن^۱ و کامل ساختن است؛ اما وقتی در مورد اجرای خط‌مشی عمومی بحث می‌کنیم، ابتدا قائل به «خط‌مشی» هستیم و سپس براساس آن، موضوع «اجرا» را مطرح می‌نماییم.

1 MOUN
2. Implementation
3. Accomplish
4. Fulfill

شکل ۲. رابطه اجرا با تدوین و ارزیابی

در این راستا، پرسمن و ویلداوسکی^۲ (۱۹۸۴) اجرا را جزء جدایی ناپذیر خطمشی قلمداد کرده‌اند: « ما نه می‌توانیم با تعریفی از خط مشی که عاری از هر گونه اجرا است، کار کنیم و نه می‌توانیم براساس مفهومی که سرتاسر بیانگر اجرا است، عمل نماییم. باید یک نقطه شروع وجود داشته باشد. اگر هیچ عملی صورت نگیرد، مسلماً «اجرا» نیز محقق نمی‌شود. همچنین نقطه پایانی نیز باید وجود داشته باشد. اگر هدفی وجود نداشته باشد تا بتوانیم بر مبنای آن قضاوت کنیم، موفقیت و شکست خط مشی بی معنی خواهد بود.»

فرایند «اجرا» در شکل معمولش مستلزم انجام یک سلسله فعالیت مقدماتی و پیش‌بینی، به ویژه «فعالیت شناختی»^۳ در تدوین و تنظیم اعمالی که باید انجام شوند و تصمیم‌گیری در مورد آن اعمال است؛ اما این بحث، خود منجر به طرح دو دسته دیگر از سوالات می‌شود: اول اینکه خطمشی‌گذار و تنظیم‌کننده چه کسی است؛ تصمیم‌گیرنده کیست و چه کسی اجرا را برعهده دارد؟ اگر انجام اینها به عهده بیش از یک عامل و بازیگر باشد، باید تمامی عوامل و بازیگران دخیل در این فرآیند را شناسایی کنیم. گروه دوم سوالات در این مورد است که آیا خطمشی‌گذار و تصمیم‌گیرنده قدرت بیشتر و نقش تعیین‌کننده‌تری دارند یا مجری؟

پیش از تعریف باید این نکته را متذکر شویم که منظور از خطمشی عمومی^۴، سیاست‌های کلی بخش عمومی است که منحصر به خط مشی دولتی نیست (الوانی، ۱۳۹۱). در متون آکادمیک، تعاریفی در مورد موضوع اخیر به چشم می‌خورد. گاهی تعاریف در قالب معنایی، کلامی^۵ و مفهومی و گاهی نیز با تأکید بر جنبه‌های خاصی از پدیده مشاهده شده در دنیای واقعی، آرایه می‌شوند. هاگ‌وود و گان^۶ (۱۹۸۴) عناصری را در ارتباط با مفهوم «خطمشی عمومی» مشخص نمودند. اگر چه می‌توان مرزی مشخص میان مفاهیم «خطمشی» و «تصمیم» متصور شد، اما به آسانی نمی‌توان «خطمشی» را از «اداره»^۷ جدا نمود. خط مشی به همان میزان که مرتبط با «رفتار»^۸ است، به همان میزان نیز مرتبط با «قصد و نیت»^۱ است و به همان میزان که

1 . Produce
2 Pressman & Wildavsky
3. Cognitive Act
4 . Public Policy
5 . Semantic
6 Hogwood & Gunn
7 . Administration
8 . Behavior

مرتبط با « کنش »^۲ است، به همان میزان نیز مرتبط با « ناکنش »^۳ است. خط مشی‌ها، تبعات و پیامدهایی به دنبال دارند که ممکن است، پیش‌بینی شده یا پیش‌بینی نشده باشند. هر چند خط مشی اشاره به جریان هدفمندی از فعالیت‌های اجرایی دارد؛ اما ویژگی مذکور مانع از این نمی‌شود که اجراها به خط‌مشی منتهی نشوند. خط مشی از حرکت فرایند در طول زمان برمی‌خیزد و ارتباطات درون سازمان و میان سازمانی را دربر می‌گیرد. خط مشی نقشی اساسی و نه انحصاری، در نهادهای عمومی ایفا می‌کند. خط مشی به صورت ذهنی^۴ تعریف شده است. هاگ‌وود و گان^۵ (۱۹۸۴) این گونه بحث خود را جمع‌بندی می‌کنند: « اصولاً هر خط مشی عمومی، به صورت ذهنی توسط مشاهده‌گر تعریف می‌شود و معمولاً به عنوان فرایندی متشکل از یک سلسله تصمیمات که شرایط مختلف و تاثیرات شخصی، گروهی و سازمانی در آن نقش داشته‌اند، درک می‌شود. جنبه ذهنی خط مشی عمومی نیز به همین میزان توسط سایر متفکران مورد توجه قرار گرفته و بر اهمیت آن تاکید شده است؛ برای مثال، هکلو^۶ (۱۹۷۲) می‌گوید: « خط مشی همان تصویری است که مشاهده‌گران را به طور ذهنی درک می‌کند.»

پارسونز^۷ در نوشته‌هایش در مورد خط مشی عمومی، به موردی اشاره می‌کند که می‌توان از آن با عنوان نگرش «بالینی»^۸ به عنوان مشخصه « علم خط مشی »^۹ یاد کرد؛ نگرشی که می‌کوشد با شناخت جامعه، راهی برای اصلاحو بهبود آن فراهم کند. پارسونز، نام کتاب ویلداوسکی (سخنی صادقانه با قدرت^{۱۰}؛ ۱۹۷۹) را به عنوان «توصیفی از اعتقادات و باورهای موجود در علوم اجتماعی، همانند سایر رشته‌ها» می‌داند. وی نقش چهار اندیشمند را در حوزه خط مشی عمومی بیش از دیگران می‌داند؛ هارولد لاسول، هربرت سایمون، چارلز لیندبلوم و دیوید استون.^{۱۱} از این نظر که لیندبلوم بر ابعاد « غیرعقلایی »^{۱۲} خط مشی که به « قدرت»، « تعاملات اجتماعی»^{۱۳} و « ارتباطات میان مراحل» مختلف توجه دارد، تاکید می‌کند، نگرش وی خاص‌تر از سایرین است. در ادامه به برخی تعاریف دیگر در مورد خط مشی عمومی اشاره می‌کنیم و در انتها تعریف جامعی از آن ارایه می‌دهیم.

خط مشی عبارت از سیر و راهی است که انسان پیش‌رو دارد (معین، ۱۳۶۰). خط مشی عمومی عبارت است از: تصمیم‌ها و سیاست‌هایی که به وسیله مراجع مختلف بخش عمومی از قبیل: مجلس، دولت و قوه قضاییه که نماینده حفظ منافع عمومی جامعه هستند، اتخاذ می‌شود. دولت در مفهوم کلی، یک نهاد قانونی خط مشی گذاری عمومی است و به صور مختلف مانند قوانین، ضابطه‌ها و مقررات به تعیین خط مشی عمومی می‌پردازد. بوچولز^{۱۴} (۱۹۸۵).

دیدگاه‌های اندیشمندان اجرا

جدول (۲) به معرفی اندیشمندان و نظریه‌پردازان اصلی حوزه اجرا پرداخته و روند این حوزه را در طول زمان نشان می‌دهد. جدول نشان می‌دهد که تقسیم‌بندی بالا به پایین و پایین به بالا مبنایی منطقی دارد. ما هنوز می‌توانیم از این تقسیم‌بندی به منظور بررسی متون اجرا استفاده کنیم؛ زیرا دو موضوع مهم را مد توجه قرار می‌دهد یکی در ارتباط با روش‌شناسی و دیگری در مورد چشم‌اندازهای هنجاری یا ایدئولوژیک که بر مطالعه اجرا اثر می‌گذارند. المور (۱۹۷۸) از همان ابتدا بیان کرد که « به جای در نظر گرفتن یک رویکرد به عنوان رویکرد برتر، باید روش‌شناسی‌های بدیل را مورد مذاقه و مقایسه قرار دهیم » همچنین دست کم از زمان مقاله ساباتییه (۱۹۸۶) در این مورد اجماع و اتفاق نظر وجود داشته که « انتخاب روش‌شناسی به موضوع و شرایط مطالعه پژوهشی وابسته است ». دغدغه اصلی موجود در روش‌شناسی پاسخ به این سوال است که « برای انجام یک پژوهش خاص تا چه میزان باید از روش‌های اثبات‌گرا استفاده نمود؟ ».

1 . Intention

2 . Action

3 . Inaction

4 . Subjective

5 Hogwood & Gunn

6 Hecllo

7 Parsons

8 . Clinical Attitude

9 . Policy Science

10 . Speaking Truth to Power

11. Harold Lasswell, Herbert Simon, Charles Lindblom & David Easton

12 . Non-rational

13 . Social Interaction

14 Buchholz

جدول ۲. اندیشمندان مطرح حوزه اجرا (هیل و هوپ) (۲۰۰۲)

سال	اندیشمندان رویکرد بالا به پایین	اندیشمندان رویکرد پایین به بالا	اندیشمندان رویکرد ترکیبی
۱۹۷۳	پرسمن و ویلداوسکی		
۱۹۷۵	ون مپتر و ون هورن		
۱۹۷۷	بارداچ		
۱۹۷۸	گان		المور شارپف
۱۹۷۹	ساباتیه و مازمانیان		
۱۹۸۰		لیپسکی المور	
۱۹۸۱		جرج و پورتر بارت و فوج	
۱۹۸۲		جرن و هال	ریپلی و فرانکلین
۱۹۸۴	هاگ وود و گان		
۱۹۸۶			ساباتیه اوتول
۱۹۸۷			لین
۱۹۹۰			گوگین و همکاران پالمبو و کالیستا
۱۹۹۱			استوکر
۱۹۹۵			متلند
۱۹۹۷			کیکرت و همکاران
۱۹۰۸			رودشتاین

اهداف تحقیق

با توجه به ادبیات تحقیق و نظریه هایی که در مورد نقش دولت الکترونیک بر اجرای خط مشی کیفی صادرات نفت مطرح شده است، اهداف اصلی و اهداف فرعی زیر مطرح میشود:

اهداف اصلی: ارائه مدل تحلیل ساختاری نقش دولت الکترونیک در اجرای خط مشی های کیفی صادرات نفت وزارت نفت جمهوری اسلامی (مورد مطالعه: پایانه های وزارت نفت).

اهداف فرعی:

۱. الگوی نقش دولت الکترونیک در پایانه های وزارت نفت چه مشخصاتی دارد؟
۲. اعتبار الگوی نقش دولت الکترونیک در پایانه های وزارت نفت به چه میزان است؟
۳. الگوی اجرای خط مشی های کیفی در پایانه های وزارت نفت چه مشخصاتی دارد؟
۴. اعتبار الگوی اجرای خط مشی های کیفی در پایانه های وزارت نفت به چه میزان است؟
۵. الگوی نقش دولت الکترونیک و اجرای خط مشی های کیفی در پایانه های وزارت نفت چه مشخصاتی دارد؟
۶. اعتبار الگوی نقش دولت الکترونیک و اجرای خط مشی های کیفی در پایانه های وزارت نفت به چه میزان است؟

روش تحقیق

این تحقیق از نظر هدف، کاربردی است و از نظر گردآوری دادهها، تحقیق حاضر از نوع توصیفی-پیمایشی است، زیرا بر پایه گردآوری و تجزیه و تحلیل اطلاعات ثانویه از ادبیات موضوع، متغیرها و شاخصها شناسایی شده و سپس اطلاعات اولیه از طریق پرسشنامه و دریافت نظرات اعضاء جامعه نمونه مورد نظر جمعآوری شده است و نتیجه نهایی استخراج می شود.

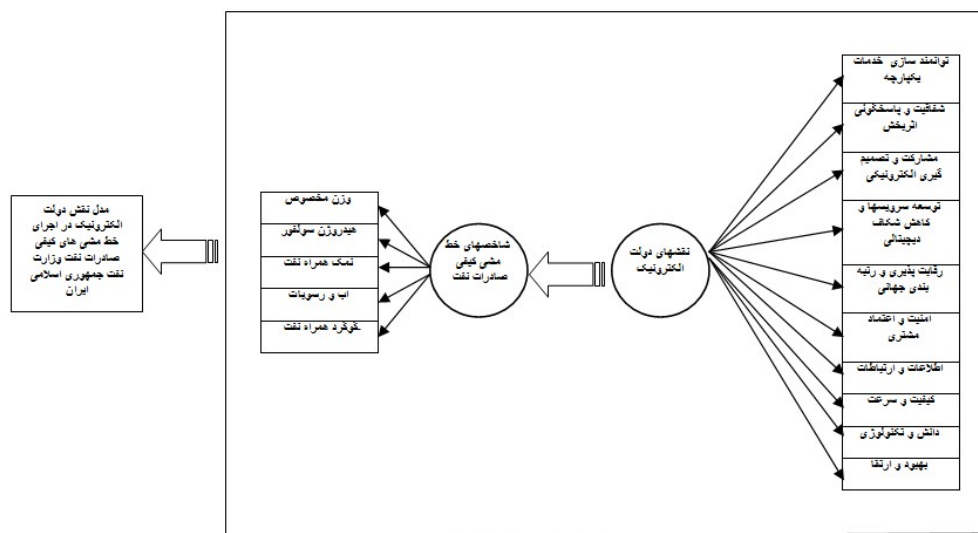
بنابراین نتیجه این فرایند ارائه یک مدل و تحلیل عاملی و ساختاری جهت بررسی نقش دولت الکترونیک در اجرای خط مشی کیفی صادرات نفت پایانه های وزارت نفت میباشد.

جامعه و نمونه آماری

در این تحقیق جامعه آماری این تحقیق شامل، کلیه مدیران، کارشناسان و کارمندان پایانه های وزارت نفت که شامل ۱۵۰۰ پرسنل بعنوان جامعه کل در سال ۱۳۸۹ میباشد بر اساس جدول مورگان ۳۰۶ نفر بعنوان جامعه نمونه انتخاب گردیدند و در نهایت ۳۰۰ پرسشنامه دریافت که به شکل تصادفی ساده با توزیع پرسشنامه اطلاعات لازم جمع آوری شده است. پس از توزیع و جمع آوری پرسشنامه از طریق نرم افزار SPSS و AMOS داده‌ها مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفته است.

متغیرهای مورد بررسی در قالب یک مدل مفهومی و شرح چگونگی بررسی و اندازه گیری متغیرها:

در شکل (۳) انچنان که ارائه شده است با بررسی ادبیات پژوهش و مطالعه جامع دیدگاه اندیشمندان و صاحب نظران حوزه دولت الکترونیک و اجرا خط مشی های سازمانی، متغیرها و شاخصهای چارچوب نظری پژوهش احصا میشود. سپس مفاهیم از حوزه منابع هدفمند استخراج میشوند. و سپس رتبه بندی ابعاد و مؤلفه های مؤثر بر ارائه مدل مطلوب ارزیابی نقش دولت الکترونیک و شاخص های دولت الکترونیک در اجرای خط مشی کیفی صادرات نفت متعامل و از تعاطی متغیرها مدل ساختاری تحصیل میشود.

شکل (۱) مدل مفهومی تحقیق
(منبع: یافته های محقق)

شکل ۳. مدل مفهومی تحقیق

منبع: یافته های محقق

ابزار جمع آوری داده‌ها

محقق در این پژوهش از پرسشنامه به عنوان ابزار اندازه گیری استفاده کرده است و به منظور سنجش متغیرهای تحقق از مقیاس ترتیبی استفاده نموده است. در این راستا در ابتدا از طریق مصاحبه های اکتشافی با چند تن از خبرگان، متخصصان، و کارشناسان صادرات نفت و بخش های فنی صنعت نفت و همچنین مطالعه کتب، مقالات و تحقیقات صورت گرفته در این زمینه تعدادی شاخص جهت تنظیم پرسشنامه جمع آوری کرده، و در واقع ۱۵ مولفه و ۱۲۰ شاخص برای بررسی ارائه مدل ساختاری نقشهای دولت الکترونیک بر اجرای خط مشی کیفی صادرات نفت بررسی و تاثیر کاربرد آنان بر صادرات کیفی نفت استفاده شده است. به طور کلی هر گزاره در مقیاس پنج درجه ای لیکرت (از یک به معنی کاملا

نامناسب تا پنج به معنای کاملاً مناسب) بررسی شده است. لازم به ذکر است که معیارهای مذکور در یک مطالعه مقدماتی و پس از انجام مصاحبه اکتشافی و با مراجعه به اساتید راهنما و مشاور اصلاح و طرح نهایی بدست آمده است.

روایی و پایایی پرسشنامه

در این تحقیق برای سنجش روایی محتوای پرسشنامه از اعتبار صوری از نسبت روایی محتوایی (CVR) ۱ لاوشه بهره برده شد استفاده شده است، که منظور از آن استفاده از نظر اساتید راهنما و مشاور و متخصصین امور صادرات نفت و دارای سابقه در زمینه دانش اداری و تجارت الکترونیکی میباشد. پایایی پرسشنامه به طریق سازگاری درونی و با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ برای ۱۲۰ سؤال این پرسشنامه ۰.۸۵٪ به دست آمده است که بیانگر قابل قبول بودن پایایی پرسشنامه است.

تجزیه تحلیل عاملی و ساختاری پژوهش

برای انجام تحلیل عاملی مولفه های تحقیق، ابتدا مولفه هایی که دارای ۴ سوال یا بیشتر هستند، مورد تحلیل قرار می گیرند. همچنین مولفه هایی که دارای کمتر از ۴ سوال هستند در مدل اندازه گیری بررسی می شوند. یادآوری می شود که این دو مرحله پیش نیاز معادله ساختاری در مدل نهایی هستند.

در تحلیل عاملی تاییدی، مدل اندازه گیری و مدل ساختاری سه موضوع گزارش می شود.

بررسی نرمال بودن داده ها: بدین منظور شاخص های کشیدگی^۲ و چولگی^۳ که از خروجی های نرم افزار هستند مورد بحث قرار می گیرند. بر اساس عقیده صاحب نظران علم آمار چولگی بین ± 3 و کشیدگی بین ± 5 قابل قبول است.

بررسی اعتبار مدل: بدین منظور بارهای عاملی هر سوال مد نظر قرار می گیرد. سوالاتی که بار عاملی کمتر از ۰/۴ دارند، اثرگذاری شان در مدل کمتر از حد پذیرفته شده است و بهتر است از مدل حذف گردند تا در برازش مدل مشکلی رخ ندهد.

بررسی برازش مدل ۴: شاخص های برازش مدل بر اساس شاخص هایی که در فصل سوم آورده شده است بررسی می شود.

همان گونه که بیان شد چنانچه ۴ شاخص مورد پذیرش قرار گیرند، مدل به طور مناسب برازش شده است. در صورت عدم تحقق این امر، می توان از ارتباط بین سایر متغیرهای اثرگذار بر سوالات (ارتباط بین خطاهای اندازه گیری) استفاده کرد؛ تا این شاخص ها بهبود یافته و برازش مدل تأیید گردد. البته در صورت برقراری ارتباط بین خطاهای ارتباط منطقی آنها نیز از طریق مراجعه به پرسشنامه باید مورد تأیید قرار گیرد و در صورت عدم تأیید، سوالی که دارای بار عاملی کمتر است حذف می گردد. لازم به ذکر است که تست نرمال بودن داده ها به صورت کلی در مدل اندازه گیری آورده شده است.

مدل اندازه گیری^۵

در مدل اندازه گیری تمامی ابعاد تحقیق و سوالات مربوطه در قالب یک مدل ترسیم می شوند و به صورت دوجه دو با هم مرتبط می شوند. روابط همبستگی به صورت دوجه دو بررسی شده و چنانچه دارای همبستگی ۰/۹ یا بیشتر باشند، باید با یکدیگر ادغام شده یا اینکه متغیری که دارای واریانس بیشتری است در مدل باقی می ماند. متغیرهایی که همبستگی ۰/۹ یا بیشتر داشته باشند به این معنی است که یک موضوع بسیار نزدیک به هم را می سنجد.

تفاوت مدل های اندازه گیری و مدل ساختاری در وجود رابطه علی و معلولی بین متغیرهاست؛ چنانچه این روابط برقرار باشد مدل ساختاری و در غیر اینصورت، تنها در آن رابطه بین متغیرهای پنهان و آشکار وجود دارد. مدل های اندازه گیری در ادبیات پژوهش، تحت عنوان مدل تحلیل عاملی تاییدی نیز نامیده می شوند. (ابارشی و حسینی، ۱۳۹۱: ۲۰۸). چنانچه مدل اندازه گیری برازش مناسبی از اندازه گیری متغیرهای پنهان نشان دهد، برازش مدل ساختاری با اطمینان بیشتری صورت خواهد گرفت (همان منبع: ۴۸).

بر مبنای مدل های اندازه گیری، محقق تعریف می کند که کدام متغیرهای مشاهده شده یا معرفها اندازه گیرنده ی کدام متغیرهای پنهان هستند و بر پایه ی مدل های ساختاری مشخص می شود که کدام متغیرهای مستقل دارای تاثیر بر کدام

1 Content Validity Ratio

2 kurtosis

3 skewness

4 model fit

5 Measurement Model

متغیرهای وابسته اند و یا اینکه کدام متغیرها با یکدیگر همبسته اند. به این ترتیب با بهره‌گیری از این مدل‌ها می‌توان به طور همزمان به ارزیابی کیفیت سنجش متغیرها و مقبولیت اثرات مستقیم و غیر مستقیم و همچنین تعامل‌های تعریف شده میان متغیرها پرداخت (قاسمی، ۱۳۹۲: ۴).

در مدل اندازه‌گیری نرمال بودن داده‌ها (بر اساس کشیدگی و چولگی)، اعتبار مدل (بر اساس بارهای عاملی) و برازش مدل (بر اساس شاخص‌های نیکویی برازش) مورد بررسی قرار می‌گیرد.

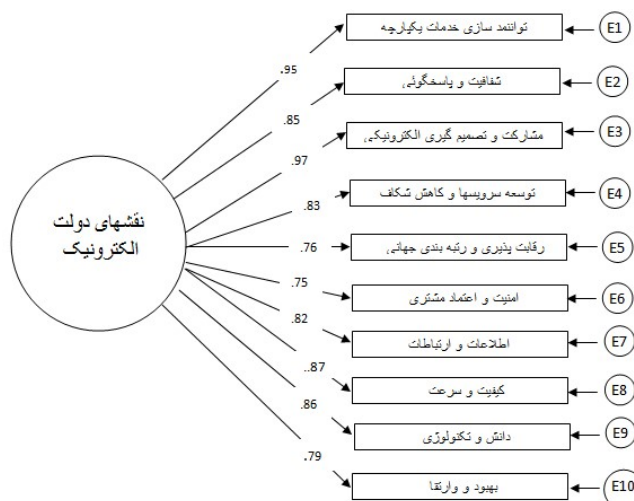
مدل معادلات ساختاری

در یک معادله ساختاری به معنای عام، پژوهشگر از طرفی به دنبال آن است که مجموعه‌ای از متغیرهای پنهان را با مجموعه‌ای از معرف‌ها اندازه‌گیری کرده و از طرف دیگر روابط ساختاری بین متغیرهای پنهان را مورد تجزیه و تحلیل قرار دهد (قاسمی، ۱۳۹۲: ۲۲۱).

پس از بررسی و تأیید مدل اندازه‌گیری، مدل تحقیق ترسیم و روابط بین متغیرهای پنهان (که در واقع همان فرضیات پژوهشی می‌باشند) مورد بررسی قرار می‌گیرند. در این مورد ابتدا از شاخص‌های برازش اطمینان حاصل می‌کنیم و سپس به سراغ بررسی روابط مفروض بین متغیرهای پنهان می‌رویم.

الگوی نقش دولت الکترونیک در پایانه‌های وزارت نفت چه مشخصاتی دارد؟

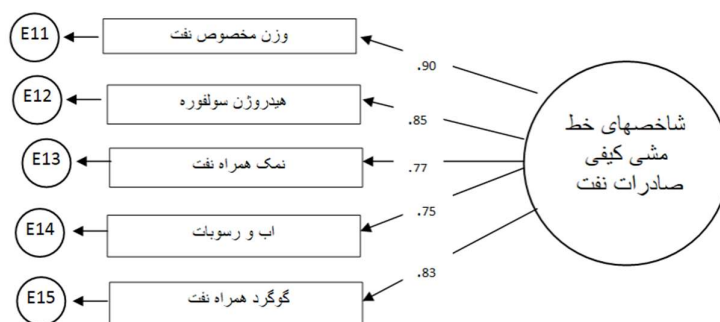
جهت بررسی مشخصات نقش‌های دولت الکترونیک در پایانه‌های وزارت نفت از روش دلفی و تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. نتایج حاصل از رابطه بین مؤلفه‌ها، شاخص‌ها و متغیر نقش‌های دولت الکترونیک در نمودار (۱) ارائه شده است. نتایج نهایی تأیید می‌کند که نقش‌های دولت الکترونیک از ۱۰ مؤلفه تشکیل شده است.

نمودار ۱. مدل نهایی نقش‌های دولت الکترونیک

الگوی اجرای خط مشی کیفی در پایانه‌های وزارت نفت چه مشخصاتی دارد؟

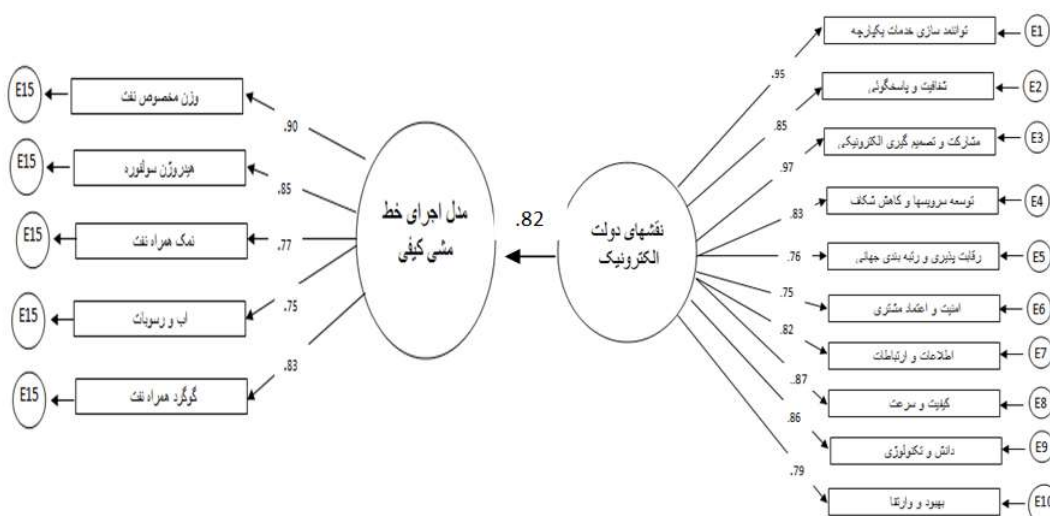
جهت بررسی مشخصات اجرای خط مشی کیفی در پایانه‌های وزارت نفت از روش دلفی و تحلیل عاملی تأییدی استفاده شد. نتایج حاصل از رابطه بین مؤلفه‌ها، شاخص‌ها و متغیر اجرای خط مشی کیفی در نمودار (۲) ارائه شده است. نتایج نهایی تأیید می‌کند که اجرای خط مشی کیفی از ۵ مؤلفه تشکیل شده است.

نمودار ۲. مدل نهایی شاخصهای خط مشی کیفی

مدل معادلات ساختاری (آزمون تحلیل مسیر)

نمودار (۳) نتایج حاصل از بکارگیری مدل معادلات ساختاری (تحلیل مسیر) با استفاده از نرم افزار اموس گرافیک^۱ را نشان می دهد. همچنین مقادیر تخمین ضرایب استاندارد و مقادیر مربوط به آماره t را نشان می دهد.

نمودار ۳. ضرایب استاندارد مربوط به مدل معادلات ساختاری و الگوی پیشنهادی پژوهش (تحلیل مسیر)

توجه: منظور از ضریب استاندارد، مقادیر همبستگی دوتائی بین دو متغیر است که جهت مقایسه ی اثرهای هر یک از اجزای مدل، به کار می رود. هرچه این ضریب بزرگتر باشد، بدین معناست که اثرگذاری متغیر مستقل بر متغیر وابسته بیشتر است. همانگونه که در نمودار فوق مشاهده می شود مقدار ضریب استاندارد میان نقش دولت الکترونیک با توانمندسازی خدمات یکپارچه برابر با (۰/۹۵)، ضریب استاندارد میان نقش دولت الکترونیک با شفافیت و پاسخگوئی اثربخش برابر (۰/۹۷)، ضریب استاندارد میان نقش دولت الکترونیک با مشارکت و تصمیم گیری الکترونیک برابر با (۰/۸۳)، ضریب استاندارد میان نقش دولت الکترونیک با توسعه سرویسها و کاهش شکاف دیجیتالی برابر با (۰/۷۵)، ضریب استاندارد میان نقش دولت الکترونیک با رقابت پذیری و رتبه بندی جهانی برابر با (۰/۷۵)، ضریب استاندارد میان نقش دولت الکترونیک با امنیت و اعتماد مشتری برابر با (۰/۷۸)، ضریب استاندارد میان دولت

الکترونیک با اطلاعات و ارتباطات برابر با (۰/۸۲)، ضریب استاندارد میان نقش دولت الکترونیک با کیفیت و سرعت برابر با (۰/۶۵)، ضریب استاندارد میان نقش دولت الکترونیک با دانش و تکنولوژی برابر با (۰/۸۶)، ضریب استاندارد میان نقش دولت الکترونیک با بهبود و ارتقا برابر با (۰/۷۷)، ضریب استاندارد میان نقش دولت الکترونیک با اجرای خط مشی کیفی برابر با (۰/۸۲)، ضریب استاندارد میان اجرای خط مشی کیفی با وزن مخصوص نفت برابر با (۰/۸۰)، ضریب استاندارد میان اجرای خط مشی کیفی با هیدروژن سولفور برابر با (۰/۸۵)، ضریب استاندارد میان اجرای خط مشی کیفی با نمک همراه نفت برابر با (۰/۷۷)، ضریب استاندارد میان اجرای خط مشی کیفی با اب و رسوبات برابر با (۰/۷۳)، ضریب استاندارد میان اجرای خط مشی کیفی با گوگرد همراه نفت برابر با (۰/۷۵)، ضریب استاندارد میان نقش دولت الکترونیک با اجرای خط مشی کیفی برابر با (۰/۸۱) می باشد که میزان اثرگذاری متغیرهای مذکور بر یکدیگر را نیز نشان می دهد.

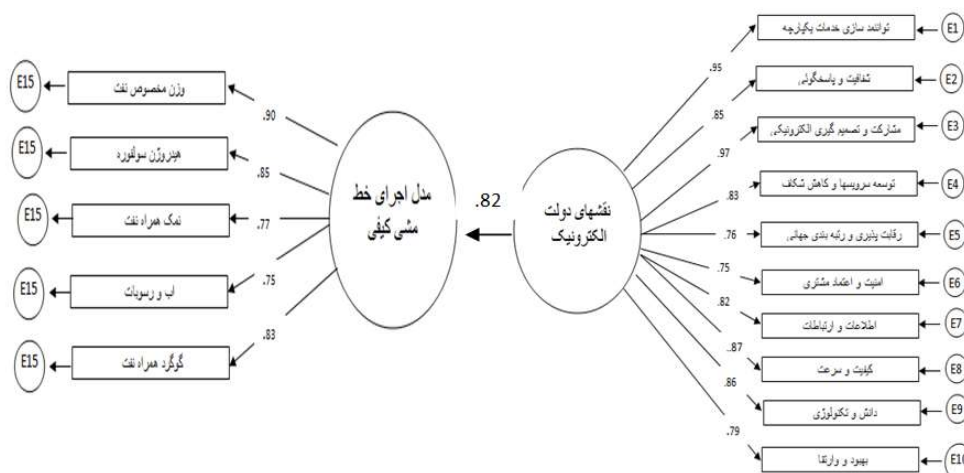
بررسی برازندگی (مناسب بودن مدل)

شاخص‌های خوب بودن با برازش مدل در تحلیل مسیر توسط نرم افزار اموس، آزمون کای دو و شاخص RMSEA می باشند. بهترین شاخص در نرم افزار اموس، نسبت مقدار اماره ی کای دو به درجه ان میباشد، یعنی $\frac{X^2}{df}$ هرچه این نسبت کوچکتر از ۳ باشد مدل دارای برازش و تناسب بهتری است. شاخص RMSEA، همان میانگین مجذور خطاهای مدل است. این شاخص بر اساس خطاهای مدل ساخته می شود. حد مجاز این شاخص، مقدار ۰/۸ است. اگر مقدار RMSEA زیر ۰/۸ باشد، قابل قبول است و اگر زیر ۰/۵ باشد خیلی خوب است. نتایج شاخص های برازندگی مدل در جدول (۳) ارائه شده است.

جدول ۳. شاخص های برازندگی مدل اندازه گیری متغیرهای تحقیق

شاخص	نقاط گسست	مقادیر بدست آمده	سطح مطلوبیت
2 درجه آزادی	کمتر از ۳	۱.۹۳۶	مطلوب
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	کمتر از ۰.۰۸	۰.۰۶۷	مطلوب
برازندگی تعدیل یافته (CFI)	۰.۹۵ و یا بیشتر	۰.۸۰۱	متوسط
نیکویی برازش (GFI)	بین صفر و یک و تمایل بیشتر به یک	۰.۷۹۳	مطلوب

ارزیابی نتایج آماری و کمی جدول فوق بیانگر این است که همه شاخص‌ها به جز CFI در بازه مورد قبول هستند. با توجه به اینکه سه شاخص دیگر تأیید شده‌اند و این شاخص نیز در وضعیت نامطلوبی قرار ندارد، مدل با مشکل جدی مواجه نیست. از آنجائیکه مقدار شاخص RMSEA (میانگین مجذور خطاهای مدل) از ۰/۵ کمتر بوده و همچنین نسبت اماره ی کای دو به درجه آزادی آن $\frac{X^2}{df}$ نیز از ۳ کوچکتر می باشد مدل دارای برازش بالایی می باشد. این بیانگر آنست که روابط تنظیم شده بین متغیرها بر اساس مبانی نظری تحقیق، منطقی بوده و فرضیه ی مربوط به رابطه ی علی میان متغیرهای اصلی تحقیق تأیید شده است.

نمودار ۴. مقادیر اماریه t ، مربوط به مدل معادلات ساختاری (تحلیل مسیر)

نمودار (۴) اماره t ، به منظور بررسی معناداری ضرایب مدل استفاده می شود. از آنجا که سطح معناداری پیش فرض در نرم افزار گرافیک اموس برابر با $0/05$ می باشد، لذا ضرایب بدست آمده در صورتی معنادار خواهند بود که مقدار اماری متناظر با آنها بزرگتر از $1/96$ و یا کوچکتر از $-1/96$ باشد. هرچقدر که قدر مطلق مقدار اماره از $1/96$ بزرگتر باشد، بیانگر شدت اثر بیشتر و قوی تر متغیر مستقل بر متغیر وابسته خواهد بود. در جدول (۴) میزان ضرایب رگرسیونی که بیانگر میزان اثرگذاری مولفه ها بر یکدیگر است و معناداری این ضرایب به طور خلاصه آورده شده است.

جدول ۴. ضرایب رگرسیونی مولفه های تحقیق (آزمون فرضیات)

	Estimate	S.E.	C.R.	P	Label
dolat <--- naghsh	.762	.049	15.622	***	
Khat mashy <--- naghsh	-.437	.126	-3.467	***	
Khat mashy <--- dolat	1.527	.187	8.176	***	
tavanmandsazi <--- naghsh	1.000				
shafafiat <--- naghsh	.984	.028	35.365	***	
mosharekat <--- naghsh	.850	.041	20.778	***	
tosehe <--- naghsh	.773	.047	16.601	***	
Reghabat paziri <--- naghsh	.819	.050	16.248	***	
amniat <--- dolat	1.000				
ertebatat <--- dolat	1.125	.077	14.613	***	
keyfiat <--- dolat	.738	.066	11.106	***	
danesh <--- dolat	1.098	.071	15.508	***	
ertegha <--- dolat	1.021	.073	14.028	***	
Vazen makh <--- khat	1.000				
hidrojen <--- khat	.855	.072	11.948	***	
Namak hamra <--- khat	.885	.069	12.739	***	
Ab va rosobat <--- khat	.964	.068	14.238	***	
gogerd <--- khat	.987	.074	13.332	***	

توجه: *** به معنی عدد بسیار کوچک نزدیک به صفر می باشد. بنابراین با توجه به اطلاعات کمی مندرج در جدول ضرایب رگرسیون اثر گذاری مولفه ها در هر سه مسیر مورد تأیید قرار می گیرند.

جدول ۵. شاخص های نیکویی برازش مدل اندازه گیری متغیرهای تحقیق

شاخص	نقاط گسست	مقادیر بدست آمده	سطح مطلوبیت
χ^2 درجه آزادی	کمتر از ۳	۱.۷۰۸	مطلوب
ریشه میانگین مربعات خطای برآورد (RMSEA)	کمتر از ۰.۰۸	۰.۰۵۸	مطلوب
برازندگی تعدیل یافته (CFI)	۰.۹۵ و یا بیشتر	۰.۹۷۱	مطلوب
نیکویی برازش (GFI)	بین صفر و یک و تمایل بیشتر به یک	۰.۹۶۰	مطلوب

ارزیابی نتایج آماری و کمی جدول (۵) بیانگر این است که همه شاخص‌ها در بازه مورد قبول هستند. با توجه به اینکه سه شاخص دیگر تأیید شده‌اند، مدل مورد تأیید قرار گرفته است. از آنجائیکه مقدار شاخص RMSEA (میانگین مجذور خطاهای مدل) از $0/5$ کمتر بوده و همچنین نسبت اماره ی کای دو به درجه آزادی آن $\frac{\chi^2}{df}$ نیز از ۳ کوچکتر می باشد مدل دارای برازش بالائی می باشد. این بیانگر آنست که روابط تنظیم شده بین متغیرها بر اساس مبانی نظری تحقیق، منطقی بوده و فرضیه ی مربوط به رابطه ی علی میان متغیرهای اصلی تحقیق تأیید شده است.

یافته های پژوهش

در بررسی و تجزیه تحلیل عاملی و ساختاری حاصل از اعمال و اندازه گیری ضرایب استاندارد، شاخصهای برازش مدل، متغیرهای نقشهای دولت الکترونیک و اجرای خط مشی های کیفی مبتنی بر وجود رابطه معنی دار میان توانمند سازی خدمات یکپارچه بعنوان نقش موثر با اجرای خط مشی کیفی صادرات نفت تعیین شد. همچنین رابطه معنی دار بین شفافیت و پاسخگویی اثربخش بعنوان نقش موثر با اجرای خط مشی کیفی صادرات نفت مشخص شد. مشارکت و تصمیم گیری الکترونیک از نقشهای موثر دیگر که در تجزیه و تحلیل نتایج منجر به رابطه معنی دار با اجرای خط مشی کیفی صادرات نفت شناخته شد. متغیر چهارم نیز توسعه سرویسها و کاهش شکاف دیجیتالی نیز در نتایج تحقیق به رابطه معنی دار با اجرای موثر خط مشی کیفی صادرات نفت مشخص شد. متغیر پنجم رقابت پذیری و رتبه بندی جهانی در تجزیه تحلیل به رابطه معنی دار با مطلوبیت اثربخش در اجرای خط مشی کیفی مورد تأیید و برازش مدل قرار گرفت. متغیرهای دیگر تحقیق شامل امنیت و اعتماد مشتری، اطلاعات و ارتباطات، کیفیت و سرعت، دانش و تکنولوژی و بهبود و ارتقا در تطبیق پذیری همبستگی و عامل تائیدی مقادیری ضرایب استاندارد مدل مورد تأیید آزمون قرار گرفته است.

نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل عاملی و ساختاری متغیرها پیاده شده در مدل تحقیق

این تحقیق با هدف تحلیل عاملی و ساختاری نقش دولت الکترونیک در اجرای خط مشی های کیفی صادرات نفت و وزارت نفت جمهوری اسلامی ایران در پایانه های وزارت نفت انجام شده است. بدنبال بازنگری مبانی نظری، نقشهای دولت الکترونیک، متغیر های دولت الکترونیک و نیز متغیر های اجرای خط مشی کیفی مرتبط با پایانه های وزارت نفت مبتنی بر مدل ساختاری، مولفه های موثر و کلیدی همچنین با توجه به پیشینه های تحقیق شناسائی و در مدل پیاده سازی گردیدند. بعد از انتخاب این عوامل، چهارچوب مفهومی پژوهش طراحی و جهت ارزیابی میدانی و نتایج خروجی ارزیابی متغیرها و نقشها در اجرای خط مشی کیفی صادرات نفت در محیط میدانی با اجرا و مورد ارزیابی گذاشته شد است.

در بررسی و واکاوی های مدل تحلیلی تحقیق و نیز بررسی مدل ساختاری، رابطه معنی دار بودن فرضیه‌ها مورد تأیید قرار گرفته است. به عبارتی کلیت فرایند اندازه گیری اهداف فرعی قسمت اول و دوم مندرج در مدل مبتنی بر الگوی نقش دولت الکترونیک و اعتبار الگو در پایانه های وزارت نفت، متغیرها تعیین شده بلحاظ تطبیق پذیری مدل دلفی توسط خبرگان و بعنوان نقشهای دولت الکترونیک، تحلیل مقادیر ضریب استاندارد رابطه معنی داری دارند

متغیر توانمند سازی خدمات یکپارچه نقش موثری در تعیین نقش دولت الکترونیک و حفظ زنجیره کیفیت اجرای صادرات محصولات نفتی بشکل کارآمد با اعمال مقیاسها و شاخصها کمی مورد تأیید قرار گرفته است. همچنین نقش شفافیت و پاسخگویی اثربخش برای انعکاس به مشتریان بین المللی مورد کارامدی قرار گرفته است. نقش مشارکت و تصمیم گیری الکترونیکی از ضروریات تبادل تجارت الکترونیک بوده که الزام آور بودن آن در نتایج تحقیق تأیید شده است. توسعه سرویسها و کاهش شکاف دیجیتالی، رقابت پذیری و رتبه بندی جهانی، امنیت و اعتماد مشتری، اطلاعات و ارتباطات، کیفیت و سرعت، دانش و تکنولوژی، بهبود و ارتقا از سایر مولفه های نقشهای دولت الکترونیک میباشد که اجرای خط مشی کیفی را بشکل ملموسی به درجه مطلوبیت نزدیک و با تقویت عنصر کیفی و ذاتی خود ضرورت و الزام به تأمین و فرایند سازی این نقشها در تبادل خدمات و صادرات نفتی با مشتریان بین المللی و بومی در منطقه را برای مجموعه های حقیقی و حقوقی، سازمانها و طرفهای اقتصادی و کسب و کار تعیین کننده مینماید.

در راستای تحلیل عاملی و ساختاری مدل اندازه گیری اهداف فرعی قسمت سوم و چهارم مبتنی بر الگوی اجرای خط مشی های کیفی و اعتبار الگو، متغیرها تعیین شده بلحاظ تطبیق پذیری مدل دلفی توسط خبرگان و بلحاظ تحلیل مقادیر ضریب استاندارد ضرورت آن مورد تأیید قرار گرفته است. اجرای خط مشی کیفی بعنوان غالب و مجموعه ای از شاخصها مبتنی بر متغیر وابسته دارای همبستگی تحلیلی با مقیاس مثبت داشته و این به مفهوم اثبات تاثیر گذاری مولفه ها و تبیین و شناخت موثر عناصر در آزمون های عینی و در محیط میدانی اجرای خط مشی با اتکا به مولفه های وزن مخصوص نفت، هیدروژن سولفور، نمک همراه نفت، اب و رسوبات، گوگرد همراه نفت میباشد. ترکیبی از عناصر کارآمد در اجرای خط مشی کیفی که پس از بررسیهای عملی و اندازه گیری اثربخش، تاثیرات مثبت آن برای صدور محصول کیفی تعیین شده و در مدل مورد آزمون اثباتی قرار گرفته شده است.

در راستای تحلیل عاملی و ساختاری مدل اندازه گیری اهداف فرعی قسمت پنجم و ششم مبتنی بر مشخصات الگوی نقش دولت الکترونیک و اجرای خط مشی کیفی و میزان اعتبار الگو، متغیرها تعیین شده منطبق با تکنیک دلفی در اختیار خبرگان تحقیق قرار گرفته شده است و پس از تجزیه و تحلیل میدانی و ارزیابیهای تکنیکی میزان اثربخشی، تفکیک و معرفی گردید تا در مدل مورد اجرا و میزان ضریب استاندارد آن تحصیل و مورد آزمون قرار گیرد. در این رابطه طبق ضرایب بدست آمده مدل، میزان محاسبات نیکویی برازش آزمون و مورد تأیید قرار گرفته است. این بدان مفهوم است که ضرورت تأکید بر مولفه های برشمرده در صادرات نفت در پایانه های وزارت نفت الزام نقش میدانی بر اجرای خط مشی کیفی صادرات نفت قلمداد میگردد. بی شک تکیه بر این معیارها و بروز رسانی مدل میتواند سطح مطلوبیت تبادل صرف اقتصادی صادرات نفت و دادو ستد منطقه ای و جهانی را رضایتبخش نماید.

منابع

۱. ابارشی، احمد، حسینی، سید یعقوب، (۱۳۹۱). مدلسازی معادلات ساختاری.
۲. احمدی، سیدعلی اکبر، عسگری ده ابادی، حمیدرضا، (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین کیفیت خدمات، رضایت، اعتماد و وفاداری در میان مشتریان.
۳. احمدی، سمن، (۱۳۹۵). سایت دنیای تکنولوژی، مقاله اینترنتی به ادرس <https://www.khabaronline.ir>
۴. اخوان کاظمی، بهرام، (۱۳۹۵). سایت خبرانلاین، مقاله اینترنتی به ادرس: <https://www.khabaronline.ir>
۵. آذر، عادل؛ دانایی فرد، حسن، غلام رضایی، داوود و سید خداداد حسینی، حمید. (۱۳۹۲). «تحلیل چالش کیفیت آموزش عالی در برنامه پنجم توسعه». راهبرد فرهنگ، شماره ۲۱، ص ۲۶-۴۹.
۶. آذر، عادل، و مومنی، منصور، (۱۳۸۰). امار و کاربرد آن برای مدیریت، تهران: انتشارات سمت.
۷. اسدی فرد، رویا، فانی، علی اصغر، آذر، عادل، الوانی، سید مهدی، (۱۳۹۵). مدل تجزیه و تحلیل خط مشی عمومی در ایران.

۸. اشتریان، کیومرث. (۱۳۸۴). آسیب شناسی دولت الکترونیک: تحول غیردموکراتیک در سیاستگذاری عمومی. مجله دانشکده حقوق و علوم سیاسی، شماره ۸۹.
۹. اشتریان، کیومرث. (۱۳۸۴). آسیب شناسی دولت الکترونیک (تحول غیردموکراتیک در سیاست گذاری عمومی)، فصلنامه دانشکده حقوق و علوم سیاسی، پاییز ۱۳۸۴، ش ۶۹ ص ۵۶-۵۷.
۱۰. اصلی پور، حسین. (۱۳۹۰). اهمیت و جایگاه گسترش همکاریهای بازرگانی در سیاستهای اجرائی برنامه پنجم توسعه، فرایند مدیریت و توسعه.
۱۱. افتخاری، رکن الدین و همکاران. (۱۳۹۹). مجله ژئوپولیتیک، تدوین راهبرد سیاست گذاری پویا در تعاملات بین المللی برای توسعه اقتصادی ج.ا.ایران. شماره ۵۸.
۱۲. افتخاری، عبدالرضا. (۱۳۹۱). فصلنامه علمی-پژوهشی برنامه ریزی و امایش فضا. ارزیابی تحقق دولت الکترونیک در روستاهای ایران. دوره ۱۶. ص ۱۷-۱.
۱۳. امامی میبدی، رضیه. (۱۳۹۴). «ارزیابی سیاست: نابسامانی مفهومی». فصلنامه سیاست گذاری عمومی، سال اول، شماره ۳، ص ۱۸-۳۱.
۱۴. امیرمعینی، مهران. (۱۳۸۸). "سیاست گذاری انرژی در ایران"، گروه پژوهش اقتصاد، جلد اول، شماره ۹۹.
۱۵. ایران زاده، سلیمان، داودی، کامل. (۱۳۹۱). بررسی رابطه استقرار دولت الکترونیک و سلامت نظام اداری کشور. فراسوی مدیریت. سال ششم. شماره ۲۲. پاییز ۱۳۹۱. ص ۵۵-۷۴.
۱۶. ایمانی. (۱۳۹۰). مقاله اینترنتی، بررسی مبانی نظری مرتبط با مشارکت در تصمیم گیری.
۱۷. بازرگان، عباس، سرمد، زهره، و حجازی، الهه. (۱۳۷۸). روشهای تحقیق در علوم رفتاری. چاپ دوم. تهران: انتشارات آگه.
۱۸. باصری، حمید، ناصری راد، محسن. (۱۳۹۱). تأثیرپذیری فرهنگی و اجتماعی استقرار دولت الکترونیک و چالشهای فراروی آن. ج ۶.
۱۹. باقری اصل، رضا و فقیهی، مهدی. (۱۳۸۹). ارزیابی دولت الکترونیک، دفتر مطالعات ارتباطات و فناوریهای نوین، شماره مسلسل. ۱۰۲۸۳.
۲۰. بزرگ نژاد، عبدالرضا، شریف زاده، فتاح. (۱۳۹۵). مطالعه و بررسی تاثیر اجرای خط مشی های آموزش عالی کشور با توجه به ارزیابی برنامه های سوم و چهارم و پنجم توسعه جمهوری اسلامی ایران بر عملکرد وزارت علوم و تحقیقات و فناوری.
۲۱. بعیدی مفردنیا، علی، منوریان، عباس، رهبر، فرهاد، پورعزت، علی اصغر. (۱۳۹۴). طراحی مدل نوین خط مشی گذاری نظارت بر تجارت فرامرزی با استفاده از نظریه داده بنیاد.
۲۲. بندریان، رضا. (۱۳۹۵). فصلنامه رهیافت. دوره ۲۶. شماره ۶۱. بهار ۱۳۹۵.
۲۳. پوراحمدی، معین، مختاریان پور، حسنتلی پور، یاسوری. (۱۳۹۷). آسیب شناسی اجرای خط مشی های خصوصی سازی در ایران.
۲۴. پوطی، نسیمه. (۱۳۹۶). مروری جامع بر مدل های ارزیابی آمادگی دولت الکترونیک و ارائه روش شناسی ارزیابی آمادگی دولت الکترونیک در سطح تحلیل استانی.
۲۵. تحلیلی بر وضعیت توسعه دولت الکترونیک در جهان و ایران از منظر شاخص توسعه دولت الکترونیک سازمان ملل متحد. تهران: مرکز نشر آثار علمی دانشگاه تربیت مدرس (۱۳۹۵).
۲۶. ترابی، محسن، سیدنقوی، میرعلی، قربانی زاده، وجه اله. (۱۳۹۵). شناسائی عوامل موثر بر خط مشی های دولت الکترونیک بر اساس بنیان های نظری قانون مدیریت خدمات کشوری، پژوهش های مدیریت در ایران، تابستان ۱۳۹۵، دوره ۲۰، ص ۴۹-۷۴.

۲۷. ترابی، محسن، میرعلی، سید تقوی، قربانی زاده، وجه اله. (۱۳۹۵). شناسایی عوامل موثر بر خ مشی های دولت الکترونیک بر اساس بنیان های نظری قانون مدیریت خدمات کشوری، پژوهشهای مدیریت در ایران، تابستان ۱۳۹۵، دوره ۲۰، ص ۴۹-۷۴.
۲۸. ثقفی، فاطمه، الی احمدی، علی رضا، قاضی نوری، سید سپهر، و حور علی، منصوره. (۱۳۹۳). طراحی و پیاده سازی مدل مرجع پس نگری برای شناسایی عوامل کلیدی موفقیت (CSF) خدمات دولت الکترونیکی در ایران.
۲۹. ثنائی، م، و عبدالحسین زاده. م. (۱۳۹۴). "تبیین مفهوم و کاربرد شفافیت در عرصه حکمرانی و اداره امور دولتی،" نخستین کنفرانس مدیریت دولتی ایران.
۳۰. جعفری، سید محمد باقر، سادات حبیبی، پگاه، محمدی دروباش، زهرا. (۱۳۹۷). بررسی تاثیر ویژگی های تجارت اجتماعی بر اعتماد و تمایل به مشارکت در آن.
۳۱. الوانی، سید مهدی، شلویری، میثاق. (۱۳۹۵). اجرای خط مشی عمومی، چاپ اول، تهران، انتشارات مرکز آموزش مدیریت دولتی.
۳۲. الوانی، سید مهدی. (۱۳۹۱). تصمیم گیری و تعیین خط مشی دولتی، چاپ هفدهم، تهران، انتشارات سمت.
33. [accessed: 1 November 2015]. - Development. 24 June 2015, New York, Department of Economic and Social Affairs, available: <http://workspace.unpan.org/sites/Internet/Documents/UNPAN94915.pdf>. [accessed: 1 November 2015].
34. Abramson, M.A. and morin, T.L.E-government (2003) Rowman & Littlefield publishers inc, USA.
35. Ackoff, R.I. (1970) corporate planning n.y: john wiley.
36. Alan B., Mark T., Jerry F. (2014). Digitizing Government: Understanding and implementing new digital business models, [online], available: <http://www.palgrave.com/us/book/9781137443625> [last accessed on 22 January, 2016].
37. Alison, G.T. (1971) Essence of decision. Explaining the Cuban missile crisis boston little, brown and company.
38. Allan & Marsh (2010). "Towards a framework for Establishing policy success", Wiley publisher.
39. Allan & Marsh (2010). "Towards a framework for Establishing policy success", Wiley publisher.
40. Almore, Richard F. (1982) backward mapping. Implementation research and policy decisions. pp. 18-35.
41. Alsavafi & Alsidher M.A. (2003) E-government program the experience of Qatar intenonet. available from <http://unpan1.un>
42. Al-Zahrani, Juman (2019) The Impact of E-Commerce on Business Strategy in Small and Medium Enterprises in Saudi Arabia
43. Anderson. J.E. 1975. public policymaking. new York: praeger.
44. B.W. Hogwood, L.A. Gunn (1984). «Policy analysis for the real world». New York: Oxford University Press.
45. Bach, J., Stark, D. and United Nations Research Institute for Social Development (2003). Technology and Transformation: facilitating knowledge networks in Eastern Europe. United Nations Research (2012). Big Data for Development: Challenges & Opportunities. Available: <http://www.unglobalpulse.org/sites/default/files/BigDataforDevelopment-GlobalPulseMay2012.pdf>. [accessed: 1 November 2015].
46. Barrett, S.M and fudge. C. (1981) examining the policy action relationship in S.M. Barrett and c. fudge (eds). Policy and action essays on the implementation of public policy. London. Methuen. Pp. 3-34.
47. Bennett D. and Harvey A. (2009). 'Publishing Open Government Data', W3C, [online], 8 September 2009, available: <http://www.w3.org/TR/gov-data/>. [accessed: 1 November 2015].
48. Bilbao-Osorio, B. et al. (2014). 'The Global Information Technology Report 2014 Rewards and Risks of Big Data', Geneva: World Economic Forum.
49. Bovens, M.A.P. and t hart p. (1996) understanding policy fiascoes. New Brunswick nj. Transaction publishers.

50. Brock, k.l.(2004)a comprehensive Canadian policy toward the third sector defacto or default 33rd arnova annual meeting los angeles. Ca.
51. Buchhol,Rogene. A.(1985)Essentials of public policy for management,N.J:prentice-hil. Inc.
52. Buckley, J, (2003). "E-service quality and the public sector", *Managing Service Quality*, 13(6): 453-462.
53. Buckley, J, (2003). "E-service quality and the public sector", *Managing Service Quality*, 13(6): 453-462.
54. Bui.T.X.Sankaran S.and Sebastian I.M.(2003). A framework for measuring national e-readiness. *International journal electronic business*.
55. Burgelman, J.C., Van Bavel R, and Centeno C, (2005). "A Prospective View of eGovernment in the European Union", *The Electronic Journal of e-Government*, 3(2): 59-66, available online at www.ejeg.com.
56. Burgelman, J.C., Van Bavel R, and Centeno C, (2005). "A Prospective View of E.government in the European Union", *The Electronic Journal of e-Government*, 3(2): 59-66, available online at www.ejeg.com.
57. Burgelman, J.C., Van Bavel R, and Centeno C, (2005). "A Prospective View of eGovernment in the European Union", *The Electronic Journal of e-Government*, 3(2): 59-66, available online at www.ejeg.com.
58. Chang Ai-Mei and Kannan P.K.(2003)preparing for wireless and mbile technologies in government in: Abramson M.A.and Mobile morin T.L.E government.
59. Chang, Chiu; Li, Yi-Chang; Hung, Won-Fu & Hwang, Hisn-Ginn, (2005). "An empirical study on the impact of quality antecedents on tax payer's acceptance of internet tax-filing systems", *Managing Service Quality*, 22(25): 389-410.
60. Changsu Kim , Wang Tao , Namchul Shin , Ki-Soo Kim (2009) "An empirical study of customers' perceptions of security and trust in epayment systems",*Electronic Commerce Research and Applications*.
61. Cheong, J. O. (2010). An empirical analysis of the relationships between politics,conflicts and performance in government organizations, PhD dissertation, The State University of New Jersey
62. Clark, Helen (2012). 'The Importance of Governance for Sustainable Development', Remarks on the Occasion of the Singapore Lecture Series, United Nations Development Programme, 13 March 2012, Singapore, [online], available: <http://www.undp.org/content/undp/en/home/presscenter/speeches/2012/03/13/the-importance-of-governance-for-sustainabledevelopment.html>. [accessed: 1 November 2015].